

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงาน
ของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

The Relationship Between Administrative Behavior of School Administrators and Teachers' Work
Happiness in Small Size Schools Under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2

อัญชญา พลายนะหาร¹ อาจารย์ ดร. มิตรภาณี พุ่มกล่อม²
Anchana Plailahan¹ Dr. Mitparnee Pumklom²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ความสุขในการทำงานของครู และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีจำนวน 194 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามพื้นที่จัดการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมที่เน้นความสัมพันธ์ ด้านพฤติกรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และด้านพฤติกรรมที่เน้นงาน
2. ความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้สึกระตือรือร้น ด้านความพึงพอใจในงาน และด้านความรื่นรมย์ในการทำงาน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ความสุขในการทำงานของครู

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹Master of Education Program in Educational Management Kanchanaburi Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Kanchanaburi Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: อัญชญา พลายนะหาร, AnchanaPlailahan29@gmail.com

รับเมื่อ 2 พฤษภาคม 2566 แก้ไข 28 มิถุนายน 2567 ตอรับ 30 มิถุนายน 2567

ABSTRACT

This research aimed to study of administrative behavior of school administrators, teachers' work happiness, and the relationship between administrative behavior of school administrators and teachers' work happiness in small size schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2. The samples consisted of 194 teacher in small size school under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2, obtained by stratified random sampling according the study area. The research instrument was a five – level rating scale questionnaire with content validity between 0.67 – 1.00 and a reliability of 0.93. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient with a statistical significance level at 0.01.

The findings were as follows:

1. Administrative behavior of school administrators under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2, was overall and in each individual aspect were a high level, ranking in the order of mean from high to low as relations-oriented, change-oriented, and task – oriented.
2. Teachers' work happiness in small size schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2, was overall and in each individual aspect were a high level, ranking in the order of mean from high to low as self-validation, pleasure, and arousal.
3. The relationship between administrative behavior of school administrators and teachers' work happiness in small size schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2, in overall had a high positive correlation of statistical significance.

Keywords: Administrative Behavior of School Administrators, Teachers' Work Happiness

กุ่มิหลัง

ทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานเพื่อยกระดับประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดในระยะเวลา 5 ปี (2566 – 2570) และกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ได้กล่าวถึงการสร้างกลไกระดับชาติเพื่อรวบรวมกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง และสนับสนุนให้ได้แสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์ให้กับประเทศ โดยมีรูปแบบการทำงาน การเพิ่มพูนความรู้ และศักยภาพควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อให้กำลังคนคุณภาพทำงานหรือแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่และทำงานอย่างมีความสุข (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, หน้า 130)

ในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบ ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหน่วยงานส่วนกลาง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ มีเป้าหมายคือผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

ของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, หน้า 14) จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ดังนี้ “ผู้เรียนมีความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุข และมีเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ” การที่สถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน เรียกได้ว่าเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นแกนนำสำคัญและเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการ ตามมาตรฐานสมรรถนะและมาตรฐานตำแหน่ง และบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 91) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างดี สามารถสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เกิดกับครู ทำได้โดยการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หากครูมีความพึงพอใจในพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว เชื่อว่าจะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน (ธนพล สะพังเงิน, 2564, หน้า 162)

พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กรเพราะพฤติกรรมทางการบริหารจะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าองค์กรนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและข้อบกพร่องมากน้อยเพียงใด พฤติกรรมการบริหารที่ผู้บริหารแสดงออกย่อมแตกต่างกันไป ดังที่ อัญชลี แก่นจันทร์ (2557, หน้า 30) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำนั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เป็นกระบวนการสร้างความสมเหตุสมผลในการทำงานร่วมกันของบุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจและความผูกพันให้เกิดขึ้นกับงานในองค์กร ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำในองค์กรจึงต้องมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมผู้นำ ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทและมีความสำคัญยิ่งในองค์กร ในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ยังมีองค์ประกอบหลายด้านที่สำคัญ นอกจากการจัดโครงสร้างงานอย่างเหมาะสมแล้ว บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถและต้องมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่สูงด้วย ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีศักยภาพ ในการบริหารงาน เพราะพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งถ้าบริหารและจัดการได้ดี องค์กรก็จะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิต และการที่คนทำงานได้ทำงานอย่างมีความสุขคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ดังคำกล่าวที่ว่า งานคือชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข ทำงานให้เป็นสุข และสนุกกับการทำงาน คนที่ทำงานอย่างมีความสุขจะประสบความสำเร็จ (ว.วชิรเมธี, 2556, หน้า 47 - 71) ประโยชน์ของความสุขในการทำงานจะเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์กรเกิดความพึงพอใจ เกิดความท้าทายที่จะดึงศักยภาพมาปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จ และเกิดความภาคภูมิใจต่อผลงานของตนเอง ดังนั้น องค์กรที่ต้องการจะประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่สามารถบริหารและทราบถึงปัจจัยที่ทำให้บุคลากรในองค์กรนั้นเกิดความสุขในการทำงานที่อยู่ใต้อาณัติให้ได้ ถ้าบุคลากรในองค์กรมีความสุขในการทำงาน จะส่งผลดีต่อทั้งตนเอง ต่องานและต่อองค์กร กล่าวได้ว่า ผู้บริหารที่สามารถบริหารบุคลากรของตนให้มีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี ก็ย่อมส่งผลให้บุคลากรมีความพร้อมและมีประสิทธิภาพในการทำงาน นำไปสู่การพัฒนาองค์กรต่อไป

นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว บุคคลสำคัญที่จะดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามนุษย์คือครู ครูเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาประสบความสำเร็จครูถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นผู้ปฏิบัติงานให้บรรลุถึงพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ครูจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงาน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้ได้

รวมทั้งต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้ครูจะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับยุคศตวรรษที่ 21 ยุคแห่งเทคโนโลยี นวัตกรรม ครูจึงต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ครูต้องสรรหา เทคนิคการสอนแบบใหม่ โดยให้สอดคล้องกับความจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมที่ทันสมัย (พระครูสุตวรรษธรรมกิจ และพระมหาพงศ์ทราทิศย์ สุทธิโร, 2563, หน้า 29)

จากความสำคัญดังกล่าว ครูผู้สอนถูกคาดหวังให้เป็นกลไกสำคัญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมและพัฒนาเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้น ครูจึงเป็นบุคคลที่ต้องทำงานภายใต้ความคาดหวังของสังคม และต้องเผชิญกับปัญหาในการทำงาน ในหลายด้าน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์ได้นำเสนอข่าวครูยื่นใบลาออกด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่เห็นด้วยกับการให้ครูทำเอกสารมากเกินไปจนความจำเป็นและไม่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเรียนการสอนเท่าที่ควร หลายครั้งกระทบเวลาที่ควรเตรียมการสอน ตลอดจนส่วนตัวที่ควรมีให้ครอบครัว (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) และอีกหนึ่งข่าวที่น่าหวั่นใจคือครูชวนคอเสียชีวิตในบ้านพัก และทิ้งจดหมายสั่งลา ระบุเกี่ยวกับการอยากอยู่กับครอบครัวมาก แต่ด้วยภาระงานที่โรงเรียนเยอะมาก รับไม่ไหว นอนไม่ได้ ทำงานไม่ได้มาหลายวัน เนื่องจากถูกผู้อำนวยการโรงเรียนกดดันอย่างหนักเป็นเวลานาน จึงเกิดเป็นความเครียดสะสม จึงทำให้ตัดสินใจชีวิตของตัวเองลง (สนามข่าว 7 สี, 2565) ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นหนึ่งในสาเหตุที่ส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตของครูทั้งสิ้น

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของผู้บริหารเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ดังที่ ชวนชม ชินะตั้งกูร ศิริชัย ชินะตั้งกูร และสมใจ เดชบารุง (2560, หน้า 38) ได้เสนอแนะในงานวิจัยไว้ว่า ปัจจัยด้านความสุขในการทำงานถือเป็นปัจจัยที่ช่วยผลักดันให้บุคลากร มุ่งมั่นทำงานให้กับองค์กรอย่างเต็มศักยภาพ บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ ย่อมต้องมาจากการที่บุคลากรมีความพึงพอใจในงาน มีความพึงพอใจในชีวิต ถือเป็นหน้าที่ขององค์กร โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องทำให้บุคลากรทุกคนมีความสุขในการทำงานให้ได้ และผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานบนพื้นฐานของการเสริมสร้างความสุขในการทำงานให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกฝ่าย นั่นคือ มุ่งให้ครูและบุคลากรมีความสุข ทั้งในเรื่องของคุณภาพชีวิต มีความพึงพอใจในงาน สร้างเสริมให้มีอารมณ์ทางบวกอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับลดอารมณ์ทางลบให้มันน้อยที่สุด โดยการจัดการความขัดแย้งในการทำงานอย่างรวดเร็ว อันจะนำไปสู่ความสุขในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้นของครูและบุคลากรพร้อม ๆ กับผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีพื้นที่รับผิดชอบ ควบคุม ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษามัธยมศึกษา 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอดอนเจดีย์ อำเภออู่ทอง และอำเภอสองพี่น้อง มีสถานศึกษาจำนวน 132 โรงเรียน (ควบรวม 2 โรงเรียน) และมีครูจำนวน 1,182 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2, 2566, หน้า 6) ปัญหาของครูผู้สอน พบว่าภาระงานเอกสารที่มากเกินไปจนความจำเป็น และภาระหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากการสอน อีกทั้งหากมีงานด่วนเข้ามา หรือมีการประเมินก็จำเป็นต้องทำงานล่วงเวลาอยู่บ่อยครั้ง เพราะต้องใช้เวลาในการเตรียมเอกสาร เพื่อให้ทันต่อการรับการประเมิน อีกทั้งการรับมือกับนักเรียนและผู้ปกครองต้องใช้พลังร่างกาย พลังทางความคิดเป็นอย่างมากในทุก ๆ วัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูเกิดภาวะตึงเครียด ท้อแท้ เหนื่อยล้า เสียสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสุขในการทำงานลดน้อยลงด้วย (พิชามญชุ์ พลายละหาร, 2566, มีนาคม 16) จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถบริหารบุคลากรในองค์กรให้มีความสุขในการทำงานได้ เห็นได้จากภาระงานของครูที่มากเกินไปจนความจำเป็นนั้น เกิดจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถกระจายงานได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการปรับพฤติกรรมในการบริหาร เพราะพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในการที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสำเร็จบรรลุผลตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่วางไว้

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงการบริหารในสถานศึกษาให้ครูมีความสุขในการทำงานมากขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสุขในการทำงานของครูในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและมีความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีจำนวน 390 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 76 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีจำนวน 194 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามพื้นที่จัดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และพื้นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ เกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 22 ข้อ และ 0.67 จำนวน 20 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีถึง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 ชุด โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถามและกลับคืนให้ผู้วิจัยภายใน 7 – 15 วันทางออนไลน์ และผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 194 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับ

การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมที่เน้นความสัมพันธ์
ด้านพฤติกรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และด้านพฤติกรรมที่เน้นงาน

2. ความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติ
อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านความรู้สึกกระตือรือร้น ด้านความพึงพอใจในงาน และด้านความ
รื่นรมย์ในการทำงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครู
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์
ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของพฤติกรรมทางการ
บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงาน
ของครูมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้สึกกระตือรือร้น ด้านความพึงพอใจในงาน
และด้านความรื่นรมย์ในงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมทางการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร
สถานศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการบริหารที่มุ่งผลสำเร็จในการบริหาร ทั้งในด้านของการแสดงออกถึงพฤติกรรม
ทางการบริหารที่เน้นงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในบทบาท การวางแผน มุ่งเน้นไปที่ความสำเร็จของงาน และภายใต้
สถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการบริหารที่เน้นการ
เปลี่ยนแปลง ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การตีความ การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดการ
ปรับตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การบริหารผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นสิ่งที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมี
พฤติกรรมทางการบริหารที่เน้นความสัมพันธ์ ในด้านการช่วยเหลือ สนับสนุน การส่งเสริมการพัฒนา การให้คำปรึกษา
การสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รวมไปถึงการบริหารความขัดแย้ง เพื่อให้เกิดความร่วมมือการทำงานเป็นทีม
ซึ่งเป็นเครื่องมือในการให้ความร่วมมือใจร่วมกันปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญวัฒน์
คำชูราษฎร์ (2564, หน้า 32 – 42) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ พบว่า พฤติกรรมทางการ
บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนุริยะห์ ทะแหว (2564, หน้า 69) ได้ศึกษาเรื่อง
พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง
กับงานวิจัยของนิลาวรรณ สุวรรณมณี (2566, หน้า 121) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหาร
ของผู้บริหาร โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อครูทำงานอย่างมี
ความสุข มีความรู้สึกกับการทำงานในทางบวก ทั้งในด้านความรื่นรมย์ในงาน ที่แสดงให้เห็นถึงความเต็มใจ ยินดีในการ

ปฏิบัติงานของตน ในด้านความรู้สึกกระตือรือร้น ที่แสดงให้เห็นถึงการตื่นตัว มีความกระฉับกระเฉง มีความพร้อมในการทำงาน มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ และด้านความพึงพอใจในการงาน ที่แสดงให้เห็นถึงความสบายใจในการทำงาน มีความผูกพันกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร ซึ่งเมื่อครูทำงานอย่างมีความสุข เป็นอันจะส่งผลดีต่อประสิทธิผลของงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของฤติมา บุญบำรุง (2560, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 อำเภอสัตหีบ พบว่า ความสุขในการทำงานของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลธิดา ไทยสุริโย (2562, หน้า 91) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงาน ความสุขในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม พบว่า การวิเคราะห์ระดับความสุขในการทำงานโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของนภารัตน์ โพธิ์สัตย์ (2563, หน้า 102) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับความสุขของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ความสุขของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ผู้บริหารได้รับการอบรมและพัฒนาหลักสูตรผู้บริหารจากกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้นำความรู้และทักษะในการบริหารมาใช้ในการบริหารงานได้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมและบริหารคนให้ได้มาซึ่งใจคน รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูภายใต้การปกครองของตน ทั้งนี้เมื่อบริหารคนได้จะทำให้ลดความขัดแย้งภายในได้ลง ส่งผลให้เกิดความสุขในการปฏิบัติงานมากขึ้น ครูเกิดเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความสุข สนุกสนาน และเต็มใจที่ได้มาปฏิบัติงาน ทำให้งานเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่า หากผู้บริหารมีพฤติกรรมในการบริหารที่เหมาะสม จะทำให้ครูมีความสุขในการทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอัมพร พิรพลานันท์ (2566, ออนไลน์) ที่ระบุว่า ผู้บริหารไม่เพียงแต่เพียงผู้นำทางการสอนเท่านั้น แต่ต้องเป็นทั้งผู้ปกครอง นักแนะแนว ที่ปรึกษา วิศวกร ศึกษานิเทศก์ ผู้พิพากษา กวี พระเอก หรือนางเอก ยุทธวิธีที่ผู้บริหารใช้แล้วมีประสิทธิภาพในการทำให้เกิดผลสะท้อนในด้านดีแก่ครู อันเป็นผลต่อการปฏิบัติงานของครู คือการชมเชยครู การชมมีผลดีต่อครู เพราะเป็นการสนองความต้องการของครูด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ครูจะนำคำชมของผู้บริหารไปเชื่อมกับจุดมุ่งหมายของผู้บริหารในการพัฒนาการสอนในห้องเรียน นอกจากนี้การชมเชยยังช่วยสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา ความสามัคคีของคณะครูและการร่วมทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาเช่น ครูบางคนกล่าวว่า การได้รับคำชมเชยจากผู้บริหาร ทำให้รู้สึกว่า ผู้บริหาร “รัก” และ “ให้เกียรติตน” บางคนรายงานมา ทำให้รู้สึก “กระตือรือร้น” และ “มีแรงบันดาลใจในการทำงาน” สอดคล้องกับงานวิจัยของนภารัตน์ โพธิ์สัตย์ (2563, หน้า 123) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับความสุขของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรพัฒนาพฤติกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมที่เน้นความสัมพันธ์ เพื่อให้ครูเกิดความสุขใจ และยินดีในการปฏิบัติงานของตนด้วยความเต็มใจ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาพฤติกรรมทางการบริหารสถานศึกษาให้มีการปฏิบัติที่เน้นความชัดเจนในบทบาทมากขึ้น เพื่อให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง และรู้บทบาทของตนเอง อันจะเป็นผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิผลส่งผลให้งานเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรแนะนำเทคนิคคนวัตกรรม หรือโครงการใหม่ ๆ ให้แก่ครูที่จะทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

2.2 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

2.3 ควรศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กุลธิดา ไทยสุริโย. (2562). *คุณภาพชีวิตในการทำงาน ความสุขในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม*. การค้นคว้าอิสระ ร.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชวนชม ชินะตั้งกูร ศิริชัย ชินะตั้งกูร และสมใจ เดชบำรุง. (2560). *ความสุขในการทำงานของบุคลากรการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(2). 26 – 39.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). *ครูสาวยื่นใบลาออก ร่ำยาวเหตุผล สุดทนทำเอกสารประเมิน ไม่เกี่ยวข้องการเรียนการสอน*. [ออนไลน์]. ค้นจาก <https://shorturl.asia/vYB69>
- นภารัตน์ โปธิสัตย์. (2563). *การบริหารสถานศึกษากับความสุขของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิลาวรรณ สุวรรณเมณี. (2566). *พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นุริยะห์ ทะแคว. (2564). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญวัฒน์ คำชราภรณ์. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(37), 32 – 42.
- พระครูสุตวรธรรมกิจ และพระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร. (2563). *การพัฒนาครูไทยสู่ศตวรรษที่ 21*. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 5(2). 19 – 30.
- พิชามญชฺ์ พลายละหาร. (2566, มีนาคม 16). *ครูชำนาญการ. โรงเรียนบ้านหนองसानแดร. สัมภาษณ์*
- ฤติมา บุญบำรุง. (2560). *ความสุขในการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อำเภอสัตหีบ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ว.วิชิตเมธี. (2556). *ความสุขในกำมือ*. นนทบุรี: ปราณ.

สนามขาว 7 สี. (2565). ชาวบ้านรวมตัวขับไล่ ผอ. กัดต้นครุจนฆ่าตัวตาย จ.ฉะเชิงเทรา, [ออนไลน์]. ค้นจาก
<https://news.ch7.com/detail/579903>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566.
สุพรรณบุรี: ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570)
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570. กรุงเทพฯ:
ผู้แต่ง.

อัญชลี แก่นจันทร์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์กับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา:
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

อัมพร พิรพลานันท์. (2566). ถอดบทเรียนจากหนังสือ ครูใหญ่คือแรงจูงใจของครู. [ออนไลน์]. ค้นจาก
<https://shorturl.asia/4VRrE>

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and
psychological measurement*, 30(3), 607 – 610.

Yukl, G. A. (2013). *Leadership in organization* (8th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

Warr, P. (2007). *Work, happiness, and unhappiness*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.